Any XX. Núm. 993 — PREU: 10 Cènts. Barcelona, 14 d'abril de 1923

EN PATUFET

—Gràcies a Déu, fill meu, que per fi et veig amb un llibre a la mà i has deixat un moment la mania de la pilota!

—Es que miro en aquest diccionari anglès què vol dir «kick», «offside», «aut», «plongeon», etc., etc.

La prerrogativa règia de l'indult

En tots els països d'Europa on la pena de mort està instituïda en els codis com suprema sanció dels delictes, està atribuïda al cap de l'Estat, sigui un rei, sigui un president, l'humanitària prerrogativa del perdó.

A Espanya és tradicional i pietosa costum dels seus monarques—com enguany s'ha fet també—indultar a alguns reus condemnats a pena capital, en l'acte dels oficis del Divendres Sant.

A l'Anglaterra, la prerrogativa de l'indult és reservada de dret a la Corona també, però de fet qui l'exerceix és el ministre de l'Interior.

Per cert que, amb l'objecte de què els quefers i les moltes qüestions que té sempre a resoldre el Ministre de dit departament no li facin oblidar que de la seva decissió en depèn la vida d'un home, el costum ha consagrat un procediment de tan positiva eficàcia, com el que consisteix en posar al damunt de la taula del Ministre, a la vora del calendari, i amb caràcter permanent, una llista en la qual consten escrits amb lletres grosses els noms dels sentenciats a mort pels tribunals anglesos, amb indicació del delicte que han comès i de la data fixada per les respectives execucions.

El Ministre, doncs, es veu precisat a tenir constantment davant dels seus ulls la tràgica nomenclatura. Podria, certament, ordenar que la traguessin d'allí, però cap gosa manar-ho amb tal de no trencar la tradició, ço que l'opinió pública veuria amb mals ulls segurament.

Respecte a la virtualitat d'aquest recordatori, deu ésser veritablement efectiva, car la majoria dels polítics anglesos que han desfilat pel Ministeri de l'Interior, asseguren que resulta veritablement obsessionant la vista d'aquell cartell durant les hores de treball.

I tant deu ésser això cert, quan, segons s'assegura, un dels ministres de l'Interior, M. Winston Churcill, que fa alguns anys tenia aquesta cartera, va dimitir el càrrec al cap de poc temps d'exercir-lo per fer-se-li del tot impossible treballar tenint al davant tan funerari recordatori.

ABECÉ

El nou fulletó

Amb el número d'avui comença la publicació de la novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, «L'infant de la diligència». Aquesta obra està adaptada ja en el nou formato que tindran les novel·les quan les tirem en la nova màquina rotativa, que serà molt aviat.

—Ara sí que la farem bona, Pepeta, si estàs marejada, perquè qualsevol despenja la palangana aquesta. No sé per què, en les fondes, han de penjar la palangana al sostre.

Dolorós comiat

Adéu, bella Catalunya,
com sagna mon pobre cor,
el vaixell de tu m'allunya
per a mi no hi ha conhort.
Adéu riques ginesteres
que engalanau els turons,
vostres flaires enciseres,
no saturen mos pulmons.
Adéu, sanitosos climes,
que cerquem amb ver dalit,
adéu, planures i cimes,
que guaitau a l'infinit.
Adéu-siau, rics espadats,
adéu, beneïts joiells,
que en els teus turons sagrats,
estoiges l'estel més bell.
Oïu, Verge de la serra,
el prec que surt de mon cor,
donau-me un bocí de terra,
per a quan vinga la mort.

ROSA FAURA

L'EXTRAORDINARIA EXPEDICIO D'EN JEP GANAPIA

Aviació improvitzada

El dany més gran que els amenaçava en aquelles regions polars, era el fred. En canvi, les inondacions no oferien cap perill, perquè com que l'aigua, quan es gela, ordinàriament es converteix en gel per efecte del fred glacial, es fa molt difícil que una inondació dongui cap resultat.

Malgrat això, els nostres amics no estaven gens tranquils. Qualsevol dels nostres lectors que un dia, distretament, se li embarranqui el vaixell dins d'una massa de gel, ja veuríem com s'ho prendria. Es clar que aquestes són coses a les quals tothom hi està exposat. Però, sempre serà prudent, sortir de casa sense vaixell de cap mena.

Si els nostres amics ho haguessin fet així, ara no es trobarien amb les empentes que es trobaven. Però, Déu nos en guard d'un ja està fet.

Davant de la crítica situació que travessaven, i amb el perill constant d'una insubordinació a bord, en Ganàpia creié arribat el moment de convocar vàries reunions generals de tripulants. Les dues primeres se les celebrà tot sol i transcorregueren amb el major ordre.

En la tercera, a la qual hi varen assistir tots els tripulants, regnà el desordre més complet. Els acords es varen prendre per majoria de crits, i alguns dels que parlaren no varen rebre.

L'acord fou que ja que no podien continuar el viatge per via marítima, el continuessin a peu, però en Ganàpia no va deixar continuar, perquè es sentia molt cansat.

Allavors, veient que no s'entenien, varen prendre un acord molt més pràctic, segons podran veure els nostres lectors:

S'acordà que, tan aviat com fos possible, un vaixell que passés els veiés i els salvés, portant-los a Barcelona.

Però, com que passaven els dies i no passaven vaixells, no era possible complimentar l'acord i això tenia els ànims molt excitats, per incompliment de la junta.

Però, en Ganàpia, que com tots sabem, era un veritable geni en matèria de trobar solucions (ja de petit havia endevinat moltes xarades), va ésser el qui va treure d'aquell mal pas els tripulants del vaixell embarrancat.

Considerant que els pocs vaixells que passessin per allí procurarien allunyar-se tant com podessin de la costa gelada per a evitar ço que ells no poderen evitar, en Ganàpia resolgué que el més pràctic seria anar a la recerca dels vaixells.

—Però això, com?—preguntà en Xanguet.

—Si no podem nedant, en aeroplà—respongué en Ganàpia amb una gran energia.

—Un aeroplà? I d'on el vol treure ara, vostè, un aeroplà?—preguntà en Xanguet.

—Si no en trobem de fets, ens el farem—respongué ell.

El to resolt amb el qual parlà el capità Ganàpia va enardir extraordinàriament els tripulants que l'escoltaven i que, per desgràcia, no eren molts perquè en aquella hora no n'hi havia cap, puix la meitat dormien i l'altra meitat encara no s'havien despertat.

El pla no podia ésser més planer. Una comissió de quatre, composta de tres i un acompanyant per a cada u, s'arribarien fins allí on el mar no estava gelat per tal de fer signes als vaixells que passessin.

Els quatre comissionats serien: el capità Ganàpia, en Spetek, en Xanguet, el senyor Pepet, ex-domador d'orangutans, i els seus acompanyants, els quals, aquests darrers es quedarien al vaixell per no fer nosa.

La primera proposició del capità Ganàpia, consistent en què la comissió

es posés en camí nedant, no oferia cap inconvenient excepte que el mar estava gelat i que allí on no ho estava resultava: primer, que hi havia massa aigua; segon, que era massa freda, i tercer, que era massa profunda.

Si haguessin pogut vèncer tots aquests obstacles i haguessin sapigut nedar, haurien fet la sortida nedant.

Però això no els espantava pas. Si no podien anar-hi nedant hi anirien volant.

Amb un pal del vaixell, serrat pel llarg, varen obtenir un bon feix de llistons que foren lligats en forma d'ales d'aeroplà.

Amb la roba de les veles i alguns llençols varen forrar els bastigis, quedant en pocs dies muntat un esplèndid aeroplà dels més moderns.

No els hi mancava més que el motor, però en Xanguet el sabia imitar molt bé amb la boca, junt amb el cant d'algunes bèsties, entre elles els elefants. Però el soroll del motor era el que més bé li sortia.

Varen acordar que en Xanguet es posaria al davant i així, al moment d'engegar, ell imitaria el roncar del motor i tot aniria bé.

En efecte, l'aeroplà fou col·locat en una gran superfície gelada, i, davant d'un públic nombrós i escollit, aparegueren els quatre intrèpids aviadors. En Ganàpia anava al davant de tots menys d'en Xanguet del qual anava al darrera.

Com que el temps era molt just i molt fred no hi va haver musica ni discursos i tot seguit el capità Ganàpia es posà en el seient de passatger distingit. Era el primer cop que s'enlairava i no podia dissimular un xic d'emoció.

Immediatament pujà el senyor Pepet.

—Vostè no té por?—li preguntà en Ganàpia.

—No, senyor. No tinc gens de por que s'aixequi.

—Es la primera vegada que vostè vola?

—No, senyor; però les altres vegades va ésser en tranvia.

En Ganàpia li va estrènyer efusivament la mà, i ell també amb la mateixa mà de l'altre.

El capità donà l'ordre de donar corda al volant, i en Spetek, que era l'encarregat de fer veure que rodava la maneta, com si fos un auto, es situà davant mateix de l'aparell i rodà amb tota la seva força.

Immediatament en Xanguet es posà a imitar el soroll del motor d'una manera tan verídica que fins es sentia la farum de la benzina.

—Veiam si anirà de debò això!—exclamà el senyor Pepet, un xic esverat.

En efecte, l'aeroplà va fer un moviment a conseqüència d'una ensopegada que hi va donar en Spetek en córrer, per tal que no li escapés.

Però fora d'aquest iniciament al vol, l'aparell es va mantenir en la més perfecte estabilitat.

La causa d'aquesta «panne» no sabia ningú a què atribuir-la, perquè el soroll del motor no podia ésser més ben imitat.

Per altra part no podia ésser per defectuositat en la construcció de l'hèlix perquè ni tan sols n'hi havia.

Els passatgers varen baixar per veure si acabaven per caure en el motiu, però amb un aparell com aquell no hi havia manera de caure ni en el motiu ni en lloc.

En vista d'això, en Ganàpia, que era un home que estava sempre al corrent dels últims avenços científics, exclamà, donant-se un cop amb la mà plana al front:

—Ja hi caic!

El senyor Pepet, esverat, anà per aguantar-lo, però desistí en veure que tot somrient, deia:

—Vull dir que ja he trobat el motiu. Com que ara és la moda dels aparells sense motor, per això no ens va bé imitant-lo. Ens enjegarem sense.

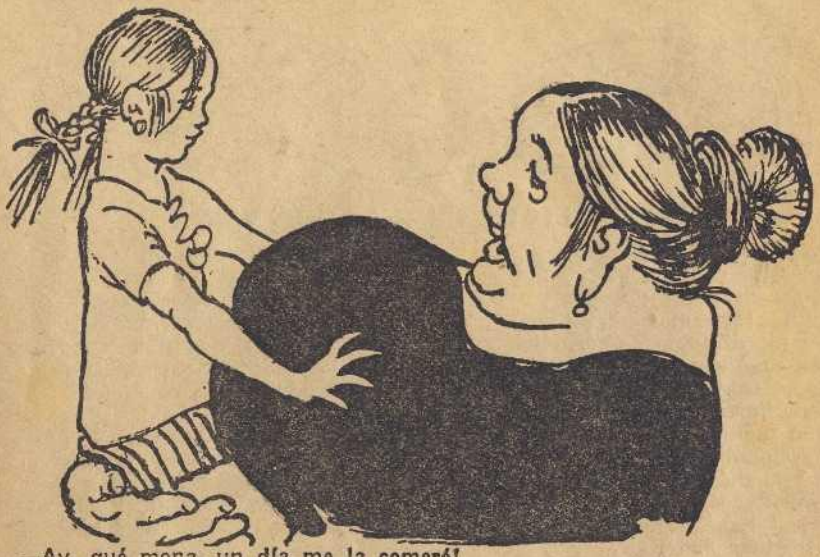
I, agafant en Xanguet pel ganyot, el tregué del seient, d'una grapada, tot dient en un to de veu absolutament despectiu:

—A fora el motor!

De l'emocionant ascensió (?) se'n donarà compte en el pròxim capítol.

JIM-FIT

«Virolet» d'aquesta setmana està de primera: Historietes còmiques, gracioses, enginyoses, entretingudes; la continuació d'«El Cavaller de la Creu» i la quarta i darrera part de la «Rondalla d'amor i de patriotisme». Què voleu més per 10 cèntims?

—Ay, qué mona, un día me la comeré!
—Haurà d'esperar que sigui Pasqua.

Delícies del govern dels Soviets

La gran pertorbació econòmica que el govern dels Soviets ha ocasionat a Rússia i la inversemblable depreciació del ruble, han fet, com és sabut de tothom, que els preus de les coses hagin assolit en aquell país altures realment inaccessibles.

Ara bé; ço que molts ignoren és que, entre els «articles de consum» que allí estan més cars, figuren en lloc preferent... «els cadàvers humans».

Així, almenys, es desprén de les reclamacions dels estudiants de medicina moscovites que freturen d'aquest «material d'ensenyament» per a llurs estudis anatòmics, els quals es planyen de què els hospitals els demanin de deu a quinze milions de rubles per un mort, o de seixanta a setanta milions, quan n'hi ha escassetat.

Veritablement preus així resulten abusius, més que més quan de la majoria d'aquells difunts, en vida ningú n'hauria donat potser més enllà de seixanta cèntims.

Anem a dir que el govern d'En Lenin fa tot el possible perquè el «género» s'abarateixi ordenant fusellaments en massa cada dia, que acabaran per posar la demanda al nivell de l'oferta.

La instrucció pública abans que tot!

JORDI BUSCA

PEL·LICULA DE LA SETMANA

Segueix, per ara, la vaga
del Gran Metropolità,
i, pel tirat que presenta,
sembla afer que anirà llarg.
No cal dir que els perjudicis
que això ocasiona són grans,
no solament a l'empresa
i als qui hi tenen capitals,
sinó també—val a dir-ho?—
als ciutadans desvagats
que abans passaven les tardes
divertits, sense gastar,
veient remenar les terres
i treginar materials,
i que ara, vulguis no vulguis,
han de ficar-se al «Kursaal»
a gastar-se la pesseta,
per sortir-ne al capdavall
amb el cap ple de migranya
i amb els ulls entrenyinats.
Cal, per tant, que algú intervingui
amb tal de deixá arranjat
desseguida aquest conflicte,
car si són de respectar
els drets de la Companyia
i els dels assalariats,
els interessos dels «nassos»
tampoc poden sê oblidats,
menys que enlloc a Barcelona,
on la costum del «badar»
ha pres ja categoria
d'institució nacional.

NYIC

Els Pomells de Joventut

SOLEMNITAT A CANET DE MAR

Demà diumenge tindrà lloc a Canet de Mar una gran festa de tots els Pomells de la Costa de Llevant per tal de proclamar Patrona especial dels Pomells de la Costa a la Verge de la Misericordia de Canet, la devoció a la qual és tan arrelada en els cors del catalans llevantins.

En aquest acte, ultra tots els Pomells de la Costa amb llurs consellers, autoritats i personalitats simpatitzants amb els Pomells, hi assistirà el fundador de l'institució en Josep M. Folch i Torres.

FESTES DEL DIRECTORI EN HONOR DE SANT JORDI, PATRÓ DE CATALUNYA

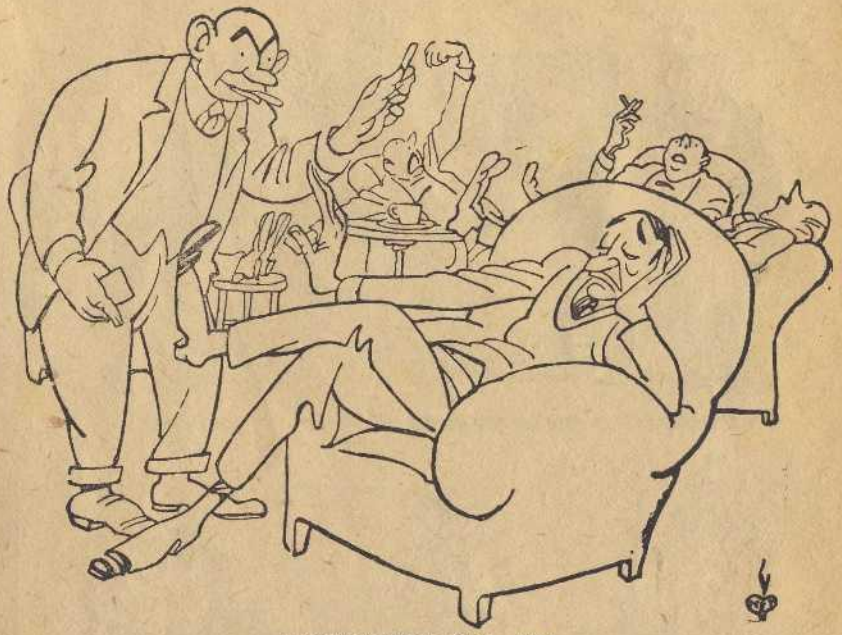
Diumenge dia 22 de 1023 visita col·lectiva al gloriós Cavaller Sant Jordi, en son altar de l'església de Sant Feliu, de Sabadell.

A dos quarts de nou, sortida del tren especial que conduirà el Directori i tots el pomellistes que vulguin acompanyar-lo. (Estació de Ferrocarrils de Catalunya. Plaça de Catalunya).—A dos quarts de deu, solemne ofici en l'altar de Sant Jordi, a l'església de Sant Feliu, de Sabadell, amb asistència de l'Exel·lentíssim Ajuntament. Serà celebrant el Rvnd. Mossèn Josep Cardona, Pvre. Les glòries de Sant Patró de Catalunya seran enaltides pel Rvnd. P. Josep Simó. Sch: P:—Els pomellistes cantaran la missa «Fons Bonitatis», com és ja consuetud, les damisel·les portaran caputxa. Immediatament després de l'ofici, serà beneïda la bandera del Pomell de Joventut «Roses de Sant Jordi», apadrinada per En Josep Maria Folch i Torres i la seva esposa Na Maria Camarasa. A la sortida de missa, a la Plaça de Pi i Margall, es cantarà l'Himne de la Joventut, per tots els pomellistes, acompanyats per la Cobla «La Principal del Vallès».—A les onze, Selecta audició de sardanes per l'esmentada cobla, a la mateixa plaça.—A les dotze i mitja, Sortida del tren cap a Barcelona.

Dia 22, tarda a dos quarts de quatre gran festival patriótic al «Palau de la musica catalana»

PRIMERA PART

I. **Visió de Sant Jordi,** poesía per en Mateu Jaques, redactor d'«Amfora».
II. **Sant Jordi.**—«La llegenda i la història», per Mossèn Josep Cardona
II. **L'esbart dansaire,** integrat pels Pomells «Sant Jordi» i «Corona de Roses», acompanyat per la Cobla «Catalhonia», dansarà, sota la direcció d'En Joan Rigall, diversos ballets populars.

L'ACTIVITAT DEL DIA

—Vols un cigarret?

—No; no fumo ara. Això de xuclar i aguantar el cigarret amb la mà trobo que em fadiga massa.

SEGONA PART

I. **Representació plástica** de la popular rondalla d'En Josep Maria Folch i Torres. «La Ventafocs». La lectura serà feta pel Conseller del Pomell de Joventut «Nostres Amors» N'Antoni Bonsoms, i sota la direcció de la seva professora i consellera N'Eulària Torras. Decorat nou i direcció artística de Batlle i Amigó.

II **Homenatge a Sant Jordi.** «L'Orfeó Renaixement» i la Cobla «Catalhonia» interpretaran per primera vegada la gran sardana «Sant Jordi triomfant». Lletra d'En Josep Maria Folch i Torres i música del mestre Francesc Pujol, sub-director de l'«Orfeó Català». Serà dansada per les parelles de l'esmentat Esbart «Sant Jordi» i «Corona de Roses». Abans de l'execució es donarà lectura de la lletra d'aquesta sardana.

III. **Ofrena dels P. de J. barcelonins** al fundador dels Pomells de Joventut de Catalunya, En Josep Maria Folch i Torres, del seu bust en bronze, escultura de Francesc de P. Carulla, costejat pels pomellistes de Barcelona.

IV. **Parlament** per En Josep Maria Folch i Torres.

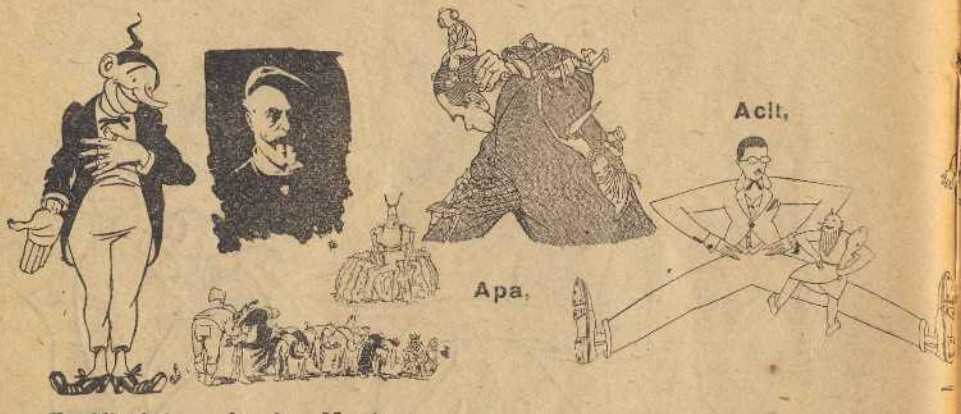
TERCERA PART

Concert per «l'Orfeó Renaixement», de Sans, sota la direcció del mestre En Llorenç Carbonell. Programa: «La Sardana de les monges», Morera; «El Pardal» (popular), Pérez; «En Pere Gallerí (popular), Pérez; «El Maridet» (popular), estrena, Nugués; «La filla del marxant» (popular), Cumellas Ribó; «Himne a Catalunya» (estrena), C. Soler. Clourà la festa l'Himne dels Pomells de Joventut, cantat per tots els pomellistes, acompanyats de la Cobla.

Nota.—Les localitats es despatxaran des del dia 16 d'Abril, de 3 a 7 de la tarda, en el magatzem de música «Unió Musical Espanyola», concessionari Francesc Martí, Portal de l'Angel, 1 i 3.

Per a millor distribució, solament es vendran com a màxim 5 localitats o una llotja a cada persona el primer dia, però en els successius, si en queden, es vendran sense cap limitació.

Les entrades generals no es posaran a la venda fins el mateix dia de la festa en la finestra del Palau, des de les 10 del matí, limitant-se a cinc les que es podran lliurar com a màxim a cada comprador, mentre hi hagi tanda.

tenen el gust de convidar-vos a visitar la exposició de llurs dibuixos i histor

L'heroic salvament

L'opulent comerciant, en Sebastià Romeu, posseïa una magnífica torre, on vivia, acompanyat de la seva esposa i la seva xamosa filla Laura, durant els mesos d'estiu. Res els hi mancava, tot ho tenien, però, malgrat això, la Laura no era del tot feliç. El motiu d'això era el següent: pels voltants de la torre hi vivia un jove anomenat Ricard, fill d'una pagesia de per allà. Ambdós es tenien molt bona amistat; però don Sebastià, que s'havia assabentat d'això, havia prohibit a

Cornet,

Junceda,

Serra Massana,

Castanys,

Prat,

Lola A.

i Quelus

oretes que tindrà lloc a *La Pinacoteca* Corts 644, del 14 al 28 d'Abril de 1923

---

la seva filla que s'enraonessin. No cal dir que això produí un gran disgust a la Laura. Però en aquest món tot té remei, i arribà un dia que els aconteixements esdevingueren d'una faisó inesperada. Era un diumenge a la tarda, una d'aquelles tardes que tot és trit, que tot sembla disposat per a somniar. La Laura estava al jardí, llegint un llibre predilecte, asseguda prop de les magnífiques plantes i coberta amb un xal, puix el temps ventejava. Els seus pares havien sortit sense ella perquè no es trobava gaire bé. Tot era solitari, el llarg passeig que es dominava des del jardí apareixia als seus ulls completament desert; de tant en tant el

vent semblava jogar amb les fulles caigudes dels arbres. Entorn d'ella el silenci era més gran encara, tothom havia sortit. La Laura, al veure's tan sola, dirigí un esguard al cel com pregant, per fi esclatà en plors; mentrestant el sol es ponia, desapareixent pels cims de les negres muntanyes i el vent es posà a xiular fortament. La Laura s'aixecà i es ficà cap l'interior de la torre. Moments després es feia fosc del tot i allavors fou quan es produí la catàstrofe. Alguna espurna, escampada pel vent, cremà ràpidament les fulles seques, corrent-se per les branques i els troncs dels arbres dels voltants, produint-se una foguera. Algú que passà per aquells indrets, no sospità que fos res anormal, puix és molt gran el costum d'encendre foc entre la gent del camp. A tot això el petit foc, ajudat pel fort vent, prenia proporcions més grans i amenaçava tota la casa. Per fi, vàries persones que passaven pel davant, se n'adonaren i va ésser aleshores quan tothom es va fer càrrec de ço que era. Començà la gent a fer comentaris quan es va presentar una de les minyones de la Laura, plorant com una desesperada, puix sabia que dintre de la casa hi havia la seva senyoreta. La multitud anava creixent i ningú gosava a desafiar les flames, quan, de sobte, una ombra avençà ràpidament i, abans que ningú podés veure qui era, desapareixia entre mig de les flames, que cada cop eren més esfereïdores. En aquells terribles moments, arribaren els pares de la Laura i, en assabentar-se de ço que passava, la mare de la Laura sofrí un desmai i don Sebastià es desesperava i s'arrepentia d'haver-se'n anat. Passaren uns instants, que semblaren hores a tota aquella gent, que amb ànsia esperava el moment de veure aparèixer al misteriós salvador. De sobte, un crit unànim s'escapà de totes les gorges: acabava de sortir l'ombra misteriosa portant en sos braços el cos inanimat de la Laura. Traspassà serenament les amenaçadores flames i depositá la seva preciosa càrrega en braços dels seus pares i de vàries dones que anaven a socórrerla. Un cop fet això, intentà escaparse, però els homes allí presents no volgueren permetre-ho i l'obligaren a llençar-se als braços de don Sebastià, qui el tingué llarga estona abraçat. No cal dir que tothom plorava, especialment les dones i fins els homes dissimulaven malament llur emoció. Després d'uns moments, el pare es dirigí vers l'heroi, qui no era altre que en Ricard i li digué:

—Fill meu, acabes de salvar la vida de la meva filla exposant heroicament la teva. L'emoció em priva de que t'expressi el meu pregon agraïment, com jo desitjaria; demana el que vulguis que ho tindràs.

En Ricard, també molt emocionat, respongué:

—Senyor, en salvar la vida a la vostra filla, he fet lo que devia i res més. Si algun premi mereixo, esperem que la mateixa Laura el digui.

L'incendi fou dominat poc després, i auxiliades com calia, així la mare com la filla, la calma retornà en el cor de la Laura, la qual, interrogada pel seu pare, digué que el premi que voldria per a el seu salvador era una decidida protecció per a que podés estudiar i fer-se home.

... ...

Han passat alguns anys. A casa de la Laura es dóna una gran festa per a celebrar l'aniversari de la seva feliç salvació. En Ricard no hi manca pas a la festa i en lloc ben preferent per cert; i per a saber tot l'alcanç del premi que li valgué el seu acte heroic, només cal sentir les converses que tenen els convidats per les quals es diu que dintre de poc es celebraran les esposalles de la Laura i en Ricard.

ENRIC GIMÉNEZ MIQUEL.

PÀGINES VISCUDES

El nou meritori

QUAN en Jaume entrà a la secció de contabilitat de la casa Galders i Companyia, de Barcelona, hi va haver un moviment d'estupor entre els dependents.

La primera cosa que varen fer va ésser mirar-se els uns als altres, aguantant-se el riure amb prou feines. La mateixa mecanògrafa, que era tan gentil com discreta, no es podé estar de canviar una mirada mofeta amb els companys de secció.

Veritablement, l'aspecte que oferia en Jaume era del més pintoresc que un hom pugui imaginar-se.

Començant pels seus cabells, que eren del color del blat madur i semblaven partir-li tots de la coroneta en forma radial vers el front, les orelles i el clatell, tal com es fa amb aquests ninots grotescos que es vénen pels aparadors, fins a les seves sabates considerables, que mostraven les orelles per mor de les calces que curtejaven accentuadament, tot el tipus del nou dependent era per fer riure al més seriós.

Com que la seva jaqueta feia joc amb les dites calces, ja no cal dir que tenien la mateixa color de tabac esbravat i la mateixa accentuada esquifidesa.

El coll de la camisa li venia balder entorn del seu propi coll; i la corbata, tan mal nuada com volgueu, amb un pany llarg i un de curt que se li escapava per l'obertura de l'armilla.

I, finalment, la cara, que millor hauria servit per un rabadà de muntanya que no pas per un dependent de la secció de contabilitat de la important casa d'exportació Galders i C.ª, de Barcelona.

En Jaume entrà amb la gorra als dits i saludà amb un «bon dia» un xic enrogallat per l'emoció.

Cercà amb els ulls el cap de la secció, al qual havia estat presentat el dia abans pel mateix gerent, i, no veient-lo, es quedà palplantat en mig de l'oficina.

Quan el seu esguard passà pel lloc on es trobava la Beatriu, la gentil mecanògrafa, aquesta cessà de somriure. Li semblà pietós no juntar la seva burleria a la dels companys.

Després, si bé el posat i el vestit i la cara del nou dependent eren per fer esclatar la rialla, el seu mirar no hi convidava tant. Era un mirar esporuguit, clar, un xic trist, enyorívol tal volta de l'immensitat de cel que estava avesat a veure... Feia l'efecte (a Beatriu li semblà així, almenys) que aquell mirar anava més enllà de les parets del despatx, molt lluny, potser.

—Qui demana?—li preguntà en Valentí, que era el més bromista de tots

—El senyor... No sé com se diu...—barbotejà ell.

—El senyor No-sé-com-se-diu? No el conec pas—respongué, amatent, el bromista.

Una riallada general celebrà l'acudit d'en Valentí. Fins la Beatriu hi juntà la seva rialla aquest cop. Anem a dir que els acudits d'en Valentí sempre li feien molta gràcia. Com també era molt cert que res enardia tant al més elegant de tots els dependents com que la mecanògrafa li celebrés les sortides.

El pobre Jaume sentí que la cara se li encenia. Aquella riallada li havia entrat tan endins del cor que hagué de fer un gran esforç per dominar-se.

—Vull dir l'encarregat de la secció—aclarí en Jaume, després d'un moment.

—Que potser li ve a portar noves de la dida del seu nen?—li preguntà en Valentí, amb un posat de còmic seriós que encara feia riure més.

En Jaume adreçà una mirada rancuniosa a aquell jovenet clenxinat i elegant que es mofava d'ell sense pietat, i tingué a punt al llavi una resposta dura, grollera i tot, si voleu, però es sapigué contenir a temps; i, en lloc de la contesta que mereixia, li digué amb un gran afany de pau:

—Sóc el meritori que ahir varen pendre.

I amb el seu mirar clar semblà demanar a tots, un per un, un xic de pietat per ell, que era el primer cop que es trobava en aquest trànsit.

En Valentí volgué encara allargar la broma.

—Jo em creia que era el fill de la dida—digué.

—Vaia, Valentí, no tingui tan mal cor—féu la Beatriu, compadida del pobre meritori.

Aquest tornà a enrogir, i no va ésser pas de confusió aquesta vegada, sinó d'una tan intensa joia que no hauria sapigut com expressar-la.

Hauria volgut dir alguna cosa a aquella senyoreta bonica que havia sortit a defensar-lo, però no podé fer altra cosa sinó mirar-se-la amb un esguard ple de reconeixença i prou.

En Valentí es mossegà els llavis amb despit. Mai la Beatriu li havia dit una cosa tan dura com aquella. I era més humiliant encara haver-s'ho tingut de sentir per causa d'aquell tipus extravagant i al seu davant per més vergonya.

Com que en aquell mateix moment havia entrat el cap de secció, cadascú es posà a la tasca que li pertocava.

En Jaume fou col·locat en una taula vora d'en Valentí i la feina que li fou comanada era la que pertanyia a un auxiliar de l'esmentat dependent.

El nou meritori es posà a treballar amb la millor voluntat. En Valentí, que estava prop de la finestreta, des d'on es comunicava amb el públic, li anava deixant dins d'una mena de panera quadrangular, uns talons juntats a un paper per una punta amb una agulla.

En Jaume havia d'anotar en una llibreta el número del taló, la quantitat que importava i les demés indicacions que constaven en el paper anexe, i un cop fet tot això, havia de fer passar a una altra taula el taló registrat.

En Valentí l'estigué vigilant tot el matí per veure si podia corretgir-li alguna errada; però no trobà ni un cop l'ocasió. Era per acabar-lo d'enfellonir veure aquell noi, que semblava baixar de les muntanyes, sortir-se de la seva obligació, per nova que li fos, amb una tan gran facilitat. També fou per en Valentí una sorpresa desagradable veure el perfecte caràcter de lletra del nou meritori.

Però ja que no podé anar amb cap queixa d'ell a l'encarregat de la secció, es revenjà fent al seu nou auxiliar una observació ben feridora.

Un moment que en Jaume allargà la mà per a prendre el taló a anotar abans que en Valentí no el deixés dins de la panereta, aquest li digué:

—No s'acosti massa per aquí, que el públic el pot veure, amb aquest colze foradat.

El pobre Jaume sentí una forta amargor a la gorja, però cercà a dissimular la seva pena i la seva torbació fent veure que repassava detingudament les anotacions que havia fet.

Ara ja no li cabia dubte que aquell jovencell pulcre i elegant, lluent de cabells, blanc de coll i punys, sentia per ell una profunda antipatia.

L'aflicció que li causà aquesta consideració va ésser profunda, perquè en Jaume, el pobre Jaume no tenia més que un afany: fer-se benvoler de tothom; no causar molestia a ningú; passar desapercebut...

Per això, en lloc de mal respondre, o de mostrar-se enutjat i ofès, en Jaume dissimulà la seva dolor i es mostrà tan afable com podé amb en Valentí.

D'aquesta dolor i d'aquesta pena sols una cosa le'n compensava, i era el record de l'espontània defensa que havia fet d'ell la senyoreta mecanògrafa.

Tot esperant el següent taló per anotar, en Jaume, dissimuladament, se la mirava aquella senyoreta polida que havia fet cessar les mofes dels companys.

La veia mig d'escorç solament, decantada la graciosa testa damunt de la màquina, plens de llum els seus cabells ondulats, puix la Beatriu treballava al bell costat d'una finestra i la claror davallava al seu cap suaument.

Ell, pobre Jaume, no n'havia tractat mai cap de noia així, tan bonica. Fill d'uns masovers d'una hisenda allunyada de poblat, mai no havia tingut ocasió de coneixe'n cap. Després, quan varen morir els seus pares i l'amo de la hisenda, que no era altre que el mateix senyor Galders, el posà a pensió a un col·legi de la vila propera perquè aprengués comerç, no cal dir que encara visqué més allunyat del món.

El migdia, en sortint del despatx, quan en Jaume cercava a escorre's abans que tots per tal que no li veiessin els sorgits del darrera dels pantalons, es trobà amb la Beatriu, just en el cancell de la casa. Cortèsment en Jaume es va treu-

re la gorra. Hauria volgut saber-se presentar bé, per dir-li el seu agraïment... I, no sabria pas dir com va ésser, que mentres estava pensant que per res del món no gosaria adreçar-li la paraula, li sortiren dels llavis aquests mots de reconeixença:

—Li dono moltes gràcies pel que ha fet per mi, senyoreta.

Ella s'excusà, rient:

—No sé què vol dir.

—Vull dir d'allavors que feien burla de mi...

—Ah, sí!... No val la pena.

—Vostè ho pot dir així, senyoreta; però jo li he quedat tan agraït que no me n'oblidaré mai més—afirmà ell amb un accent ple de sinceritat.

Estava tan encès i sufocat en Jaume per dir això, que la Beatriu se'n sentí compadida, i gairebé enternida i tot.

En aquell moment el meritori nou no semblava pas grotesc. Els seus ulls havien esdevingut més clars amb el contrast de la vermellor de la casa. I, després, aquella lleu tremolor que havia posat en la seva veu en dir: «Li he quedat tan agraït que no me n'oblidaré mai més», deixava endevinar tan rebé la sensabilitat del seu esperit, que la Beatriu se'n tingué d'adonar, vulgues que no.

No li digué res, però. El va veure marxar amb el pas incert, tot escorregut, ben arrambat per les cases, perquè no li veiessin els sorgits dels pantalons, i els forats dels colzes.

En aquell moment sortí en Valentí.

—Deu estar content el pagès, tenint una defensora tan decidida—li digué amb molta ironia.

—Pobre noi! No mereixia una rebuda com la que li han fet. Fa cara de bon minyó—féu, molt seriosa, la Beatriu.

Saludà i desaparegué. En Valentí, que fins allavors havia cregut que la Beatriu li tenia una simpatia, i que només li caldria parlar per tenir el seu afecte, sentí que aquell dia havia perdut molt de terreny.

Aquella mateixa tarda en Valentí es queixà al cap de secció perquè en Jaume havia errat un número i l'havia esmenat raspant-lo amb tan poca habilitat que havia foradat el paper.

L'endemà es queixà d'una altra cosa qualsevol. Havia anotat un taló de número superior abans d'un inferior.

Fins que vingué un dia—ja en feia bastants que en Jaume era a la casa—que el meritori va arribar un quart tard. Quan va veure que el cap de secció no hi era encara, respirà satisfet, però tan bon punt arribà, a en Valentí li mancà temps per anar a delatar-lo denunciant el retard d'en Jaume, davant de tothom:

—Miri, senyor Rupert. En Jaume acaba d'arribar ara mateix.

Tots els dependents es miraren el seu company delator amb pregona sorpresa, sense poder ocultar un bri d'indignació. Com s'havia tornat en Valentí!

La Beatriu li adreçà una mirada en la qual s'hi veia una expressió de menyspreu, indubtable.

El cap de secció avisà en Jaume dient-li que era necessari ésser sempre molt puntual. La puntualitat era una de les grans exigències del senyor Galders En això era rigorosíssim i el dependent que caigués en aquesta falta, corria perill d'ésser acomiadat.

I explicà, per acabar:

—Jo, quan entro aquí a la secció ja fa mitja hora que estic despatxant amb el gerent. Vull dir que no cregui que si entro tard sigui per manca de puntualitat. Amb això, li recomano que no s'acostumi a venir tard, perquè no ho podria tolerar.

En Jaume abaixà el cap tot confós. Ni una mala mirada, ni una resposta, ni una excusa no sortí dels seus llavis.

El reny del cap de secció no l'havia ferit tant com el fet d'ésser denunciat per un company. De bona gana hauria plorat, tanta era la seva confusió i la seva dolor.

Però, tot d'una, quan encara no havia tornat al seu lloç, entrà a l'oficina, furient com una ventada, una dona portant un paquet d'esmorzar a la mà i demanant a crits:

—On és aquest fill de Déu de Jaume! Mirin que és prou. Tota la nit vetllant el meu nen que se'ns moria, i encara, amb l'ànsia de fer tard, se me'n va de casa sense prendre ni un vas de llet. Tinguin, donint-li això, i facint-li menjar, que el que és ell no crec que hi pensés solament.

I la bona dona deixà el paquet a la finestreta, acabant la recomanació:

—No es descuidi de donar-li. Cinc nits ja fa que me'l vetlla, i ja veu que no li sóc més que la dispesera. Què no faria amb els seus, el bon Jaume! Ja els hi dic que és ben bé un fill de Nostre Senyor.

En Jaume, avergonyit de sentir la veu cridanera de la seva dispesera dins de la quietud seriosa de l'oficina, hauria volgut amagar-se a sota terra.

Ves on anava a sortir ara aquella bona dona amb les seves explicacions i el paquet de l'esmorzar per més compromís!...

El pobre noi estava esperant un altre esclat de rialles i tal volta el reny del cap de secció... Però, tot d'una, esdevingué la cosa més inesperada.

El cap d'oficina acabava d'avançar devers la finestreta i recollí ell mateix el paquet de l'esmorzar. I, davant la més gran expectació, complaguts tots del gest de llur cap que tan bé interpretava llurs sentiments, donà el paquet a en Jaume mentres amb l'altra mà li estrenyia la seva a tall de muda felicitació.

Aquest cop fou en Valentí el qui abaixà el cap, vermell fins a les celles.

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

L'acabament d'aquesta novel·leta anirà en el pròxim número.

El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el primer fulletó de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres, L'INFANT DE LA DILIGENCIA. Amb aquest suplement es regala el conte complet «Un home rabiós», per Manuel Marinel·lo

El llapis plom

Tants segles com fa que s'escriu i es dibuixa i ço del llapis plom es una cosa gairebé moderna. La primera mina de llapis plom va ésser descoberta l'any 1565 per un enginyer anomenat Cumberland, a Berrowale.

En un començament el mineral s'utilitzava en forma molt grossera i el consum era tan limitat que sols s'arrancava el mineral uns quants dies cada any i n'hi havia de sobres; però de mica en mica tant pel perfeccionament en l'indústria com per la gran utilitat que el llapis plom oferia, va ésser acceptat per tothom; i allavors un fabricant que es deia Comte va fer célebre el seu nom com en els nostres temps els Faber, oferint-lo en el comerç en forma d'aquestes finíssimes barretes que sembla impossible puguin fer-se, ço que va obtenir molent el mineral de llapis i barrejant-lo amb sorreta ben pura i ben molta.

Avui en dia l'indústria del llapis plom s'ha perfeccionat tant que és gairebé corrent el llapis de tres rals i el d'una pesseta entre els dibuixants. Ço que no és tan corrent és un llapis propietat del rei de Siam, que ve a costar 14,000 pessetes (preu de la gran guerra). Es d'or gravat i capçat amb un brillant que ja pot anar sol.

Si el rei de Siam fos un home d'aquests que cada dia perden els llapis!...

B. E.

—Ep, mestressa! Que m'esteu embrutant!

SUBSCRIPCIO OBERTA

per a fer bé als infants famolencs de l'Europa central i als recollits per la «Unió internacional de socors als infants».

Traducció feta per la «Unió internacional de socors als infants», de Budapest:

Budapest, 16 de març de 1923.

Benvolgut pare adoptiu: Apropant-se les festes de Pasqua, vos desitjo molta felicitat. Que D u us les concedeixi més agradables i amb més abundor que les nostres, que seran, tanmateix, ben tristes.

Agraint-vos molt les vostres remeses de queviures, vos besen les mans, respectuosament, **Komár Zsuzsa y la seva mare.**

ENDEVINA, ENDEVINETA

CARTA NUMERICA

Sra. D.ª 12345678 543278.

Carrer de 5278, en

587238

Molt estimada cosina meva: Et faig saber que el 5634 que em vares enviar per a menjar per postres va ésser molt 12 i dolç com la 563, per lo tant, ara jo, content i agraït t'enviaré, pel primer vapor, un trajo de 587438 per a la teva simpàtica filla 652328 per a què pugui disfressar-se el dia de Carnaval. Com que adéu i celebraré que tingueu salut. Expressions a tota la 1852328, i tu 5878 i disposa del teu cosí,

58763

Barcelona, dinou de maig.

EUDALD SALA

XARADA

Fent-se un tip de terç-segona
la total, que és una nena,
molt eixerida i molt prima-quarta,
va agafar un mal de ventre.

CARMETA GIRÓ

Solucions a l'insertat en el número anterior

A la tarja: **Antonio Maura i Montaner.**

A la xarada: **Mare.**

Al logogrif numèric: **Sadurní.**

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

ELS «ESPECTACLES» DE ROME

Sota la direcció de l'eminent primer actor don Enric Gimènez

DEMA DIUMENGE DIA 15, última

de la graciosissima obra en tres actes, original d'en Josep M.ª Folch i Torres

BLAIET, VAILET

Tot seguit l'interessantísma rondalla original d'En Josep M.ª Folch i Torres

LA ROSABEL DE LES TRENES D'OR

Eduard i Josep Solà, impressors-València, 200-Telèfon 1282 G.-BARCELONA

O TOTS FRARES O TOTS LLADRES!

Aquesta última Setmana Santa ha passat una cosa que no puc resistir la temptació de contar-vos: Una dama «bien» va dir-li al seu marit:—Vols que anem a seguir Monuments?
—Sí, noia; vés, ja pots arreglar-te.

—Apa, ja estic. Oi que faig goig?
—Sí, noia; estàs «brutal».
—Oi que porto amb gràcia la mantellina?
—I tant! Potser ets sevillana i no ens en haviem adonat!

—Espera't, que desseguida estaré. M'hauré d'arreglar un xic més per a no fer massa mal paper al teu costat.

—Què és això? Que t'has tornat boig?
—No, noia. Em sembla que si tu vas vestida de «manola» a mi em pertoca anar de «chispero». O tots frares o tots lladres!